

VALOKUVAUSMATKA PORTOON – TEEMANA PORTUGALIN HUHTIKUU

Yleistä matkalle lähdöstä

Kiitokset ilmoittautumisestasi. Matkan aika alkaa kohta olla lähellä. Matkanjärjestäjänä toimii Suomen Matkatoimisto, ja se laskuttaa matkaosuuden ennen pitkää. Kurssimaksun osuuden laskuttaa Vantaan kaupunki, ja sekin lasku saapuneen parin viikon aikana.

Matkatoimisto toimittaa kullekin lentoliput postitse. Emme varsinaisesti kokoonnu enää kentällä, vaan jokainen hankkiutuu koneeseen omin voimin. Ensimmäiset matkan aikaiset kokoontumiset ovat vasta Portossa. Lentokenttäkuljetukset eivät kuuluneet tilaukseemme, mutta selvittelemme yhteiskuljetuksen mahdollisuutta. Keskiviikon retkikään ei sisälly matkatoimiston palveluihin, joten sen aiheuttamiin kuluihin on syytä varautua. Aikaisemmilta matkoilta tuttuun tapaan on tarkoitus, että vuokraamme bussin ja kiertelemme maaseudulla koko päivän.

Ohjaajina matkalla toimivat ilmeisesti kaikille jossain määrin ennestään tutut Sakari Mäkelä ja Timo Suvanto, lisäksi matkaan lähtee useimmille ainakin nimeltä tuttu toimittaja Olli Rinne, jonka asiantuntemusta myös hyödynnetään kurssiohjelmassa. Kurssiohjelma perustuu pitkälti päivittäisiin harjoitustehtäviin, joiden antia käydään läpi aina illan pimettyä, mutta aamuihinkin on tavan mukaan sijoitettu demonstraatioita ja harjoituksia.

Ennakkotapaaminen

Ennen matkalle lähtöä järjestetään kaikille halukkaille yhteinen tapaaminen, jossa varmistellaan ennakkoinformaatiota ja valmistellaan kurssin sisältöä, siis teemoja ja perillä tehtäviä harjoituksia. Ajoitus ja ohjelmahan ovat verkkosivuilla, eikä niihin ennen lähtöä tehtäne kovin paljon muutoksia.

Kurssin ennakkotapaaminen on

**Tikkurilan lukiossa, Valkoisenlähteentie 53 (Käynti iltaisin C-ovi, Kauratie 4)
tiistaina 22.3. klo 18.30**

Aikaa kannattanee varata pari tuntia, jotta keskustelullekin jää sijaa. Tarkastelemme valokuvaajan matkavälineistöä, matkakuvausta yleensä, harjoitusten arvioinnin kriteereitä jo näin ennakkoon jne.

Ajankohta on pääsiäisviikolla, mutta toivottavasti mahdollisimman moni pääsee paikalle!

Porton matka – kuvaustehtävät perillä

Kuvaustehtävä on tällä kerralla kokonaisuus, joka jatkuu koko viikon. Se tosin jaetaan käsittelyn helpottamiseksi ja asian jäsentämiseksi päivittäisiin osiin, joita voidaan tietysti pitää erillisinä tehtävinäkin.

Kuvaustehtävän pääteema on – ei ehkä niinkään yllättävästi – Porto matkakohteena tai sitten muodossa Matka Porttoon, vielä täsmennettynä Kurssimatka Porttoon. Asiaa, siis tätä kurssimatkaa voi siten lähestyä useammalla vaihtoehdoisella tavalla.

Yksi tapa on se, että käsitellään Porttoa yleensä; paikkaa, kaupunkia ja seutua keväisen lomamatkan kohteena. Esitellään nähtävyyksiä, maisemia, näköalapaikkoja, rakennuksia, tutustumisen arvoisia kohteita; sitten toisaalta myös lomamatkan aktiviteetteja, golfia, kalastusta, sukellusta, iltarientoja. Siis kaikkea sitä, mistä matkaesitteet puhuvat, ja ehkä myös joltain osin laajennettuna – tämmöistäkin siellä voi tehdä ja tällaiseen paikkaan tutustua. Tavallaan tehtävä näin käsiteltynä on: laadi matkatoimistolle esite Porton seuramatkoista. Vaikka juttua ei saisi valtakunnallisille matkanjärjestäjille myytyäkään, mikä lienee todennäköistä, on tämän tapaista kuvakokoelmaa kuitenkin mukava esitellä kotimaassa, saahan siitä jäsennellyn esityksen.

Toinen lähestymistapa on sitten oman, persoonallisen matkakertomuksen tekeminen: hei, me kävimme Portossa. Kerrotaan kuvin, mitä teimme, missä asuimme, minkälaisia juttuja puuhastelimme, mitä söimme, ketä tapasimme, minkälaiset myyjät palvelivat meitä kauppahallissa ja tarjoilijat tavernassa, missä kävelimme ja kenen kanssa. Tämä vaihtoehto saattaa tuntua melko samanlaiselta edellisen kanssa, mutta tässä halutaan kuitenkin korostaa sitä eroa: oma, yksityinen matkakertomus vaiko yleinen, muille suunnattu. Kuvaukseen, kuvien valintaan ja esitystapaan saattaa vaikuttaa se, kumpaa pidetään päämääränä. Tässä jälkimmäisessä vaihtoehdossa kuvataan enemmän omaa seuruetta ja sen seikkailuja.

Kolmas, vielä hiukan erillinen suuntautumisvaihtoehto on sitten se Kurssimatka Porttoon. Siinä tehtäisiin sitten kuvallinen esitys edelliseen tapaan, mutta painottaen kurssin toimintoja, yhteisiä kokoontumisia, tehtävien tekemistä ja niiden käsittelyä. Eikä olisi asialle haitaksi, vaikka esiteltäisiin joitakin kurssilla opittujakin juttuja (sellaisia kyllä tulee olemaan – jo seuraamalla matkakumppanien puuhia oppii paljon, mitä ja miten kannattaa tehdä - ja varsinkin, mitä nimenomaan ei kannata...).

Edellä suositeltu – siis suositeltu, pakkoahan ei ole muuten kuin osallistujan itse asettamina päämäärinä ja tavoitteenasetteluina - tavoitteellinen, suunniteltu ja jäsennelly kuvaaminen palvelee kahta päämäärää. Ensimmäisenä ja tärkeämpänä tietysti oppimista. Valokuvauksessa, tapahtuipa se sitten digitaalisesti tai historiallisin menetelmin, on aina kaksi osa-aluetta: ensinnäkin välineiden ja materiaalien hallinta ja käsityö, toisaalta sitten kuvallinen ilmaisu ja viestin välittäminen. Oppimista tapahtuu väistämättä molemmilla osa-alueilla koko kurssityöskentelyn aikana. Sitä ei voi kokonaan estää, joskin omalla työskentelyllään sitä voi huomattavasti edistää.

Toisaalta, suunnitelmallinen työskentely saattaa johtaa siihenkin, että kotiin viemisinä on hyvä, ainakin aikaisempia vastaavia parempi kuvallinen matkakertomus. Sellainen, jota on aiempia paljon miellyttävämpi esitellä siitä kiinnostuneille, ja johon tutustuminen on vähemmän tuskallinen kokemus niillekin, jotka olosuhteiden myötä joutuvat sitä katselemaan, vaikka eivät varsinaisesti ole kiinnostuneitakaan.

Mukana on paljon kokeneita kuvaajia, joten tehtävät ovat melko avoimia. Kukin asettaa itselleen omat vaatimuksensa ja tavoitetasonsa. Erityisenä teemana käsitellään koko viikon ajan luonnonvalon ja valokuvaajan omien valojen – lähinnä tietysti salamalaitteiden antaman – hallittua yhdistämistä.

Kuvaustehtävä 1: sunnuntai 10.4. Ihmisiä työssä

Kuvataan mahdollisimman monipuolisia kuvia ihmisistä työpaikoillaan. Mukana voi, saa ja pitää olla tilannekuvia, aitoja otoksia ihmisistä puuhaamassa tavanomaisia askareitaan. Mukana voi, saa ja pitää olla myös 'poseerauksia', siis kuvia, joissa on pyydetty kohdehenkilö mukaan juttuun, sovittu kuvan otosta etukäteen (ainakin joitakin sekunteja etukäteen) ja esitetään ihminen pääosassa, työskentely-ympäristö tavallaan rekvisiittana tai viitekehystenä taustalla.

Tämän(kin) tehtävän palautteessa tullaan arvostamaan selkeää, yksinkertaista sommittelua, 'perusvirheiden' välttelyä ja viestin perillemeno. Jälkimmäisellä tarkoitetaan sitä, että kuvasta hölmömpikin (esimerkiksi

kurssin ohjaajat) näkee ilman selittelyjä, mistä on kyse, siis mistä ammatista, tekemisestä jne. Erityisen ansiokasta (mutta vaativaa...) on, jos kuvasta ilmeni, miten asianomainen suhtautuu työhönsä ja tehtäviinsä: onko hän ammatillinen vai vain tavan vuoksi mukana puuhassa, innostunut, kyllästynyt, potuttaako koko homma jne. Salaman hillittyä käyttöä apuvalona arvostetaan, suoraan salamavaloon päävalona suhtaudutaan nyreästi ja pisteliäästi kommentoiden.

Päivän kuvissa on tarkoitus, että ihminen on pääosassa, keskeisenä toimijana. Tehtävään soveltuu toki kuva, jossa 200 kantajaa kantaa säkkiä laivasta, jos semmoista vielä tehdään, mutta yleisohje on kuitenkin: lähelle, lähemmäs, vielä lähemmäs. Rohkeasti kontaktiin – kaukaa kuvatun kuvan on oltava tosi hyvä saadakseen arvostusta tämän tehtävän yhteydessä.

Kuvaustehtävä 2: maanantai 11.4. Henkilöitä miljöössä

paikallisia, matkailijoita, keitä vain. Tässä tapauksessa ihminen on sivuosassa, maisema, ympäristö ja miljöö pääroolissa. Tavoitteena on kuvata maisemakuvia, joissa on ihminen mukana. Maisema käsittää nyt kaikki vaihtoehdot, maa-, meri- ja kaupunkimaisemat. Erityisenä teknisenä ansiona pidetään tälläkin kerralla täytesalaman käyttöä ihmisen valaisemiseen. Juttuhan kuulostaa yksinkertaiselta, mutta on kuitenkin yhden päivän harjoittelun väärti. Lähtökohtana on siis, että jokainen esittää ainakin yhden kuvan, jossa kirkkaammin valaistun taka-alan edustalla on varjossa oleva henkilö tai henkilöitä, joiden valaistusta on hiukan autettu salamavalolla – sopivasti, tunnelma säilyttäen, mutta ei liikaa, niin että salaman valo ei nouse päävaloksi.

Kuvaustehtävä 3: tiistai 12.4. Kauppa käy ja henki haisee

Matkalla oloon liittyy aina jollain tavalla kaupanteko, jos ei muuta niin matkamunistojen osalta. Tiistain teema on kaupankäynti. Kaupanteossa on kaksi osapuolta, ostaja ja myyjä. Näkökulman voi siten valita jommalta kummalta puolelta tai siltä väliltä. Kuvakulmia voi taas yrittää valita mahdollisimman monipuolisia tai vaikkapa varta vasten erikoisia. Päivän kuvia arvioitaessa nimittäin kiinnitetään erikoisesti huomiota perspektiivin käyttöön kuvan viestiä tukemassa, ja samalla myöskin kannustetaan etsimään luovasti poikkeavia kuvakulmia kallistelemalla kameraa ylös, alas, vasemmalle ja oikealle – jos vielä joku muu vaihtoehto löytyy niin sinnekin päin. Erityistä arvostusta ja aplodeja saa kuvasta, jossa jollain lailla nousee esille kauppiaan ja asiakkaan erilainen näkökulma liiketoimeen.

Kuvaustehtävä 4: keskiviikko 13.4.

Retkipäivän pääaiheena ovat tietystikin maisemat ja ympäristöt. Maanantaina jo kuvattiin ihmisiä miljöössä, nyt sitten ympäristö on vielä tärkeämpi. Ympäristö on kuitenkin varsinaisissa tutustumiskohteissamme rakennettua, kaupunki- tai kylämiljöötä. Tehtävä on siten yksinkertaisesti: portugalilainen kylämiljöö henkilöineen. Kuvan arvioinnissa arvostetaan samoja asioita kuin muissakin tehtävissä – selkeää sommittelua, perusvirheiden puuttumista ja tällä kertaa erityisesti (erityisen huomion kohteena) etualan ja taustan suhdetta sommittelun tai kuvapinnan jaon osa-alueena.

Kuvaustehtävä 5: torstai 14.4. Katukuvaajina kaupungilla

Katuvalokuvauspäivä: lurkimme kaupungilla sormi laukaisimella ja yritämme vangita ratkaisevan hetken – kiinnostavan tilanteen, sattuman, ristiriitaisten kohteiden yhteen sattumisen jne. Tätä varten kehoitetaan kaikkia osallistujia tutustumaan etukäteen Matt Stuartin työhön, helpoimmin verkko-osoitteessa www.mattstuart.com. Yksi päivä on vähän sen tyyppiseen puuhaan, mutta ajatusten keskittäminen tähän aihepiiriin tämän yhdenkin päivän ajaksi saattaa jättää valmiuksia itämään, niin että muissakin yhteyksissä näkee ja reagoi eteen sattuviin tilanteisiin. Lavastusta ei tosin kielletä, päinvastoin, siihen kannustetaan – nähdyn ja ohimenneen tilanteen saa rakentaa uudelleen. Päivän tavoitteena on siis saada aikaan mahdollisimman hauska tilannekuva kaupungilta – keinolla millä hyvänsä. Arvioinnissa suhtaudutaan tällä kertaa kaikenlaisiin teknisiin puutteisiin ymmärtäväisesti (no, ainakin yritetään ymmärtää—) Tavoitteena on vain mahdollisimman hauska tilannekuva kaupungilta. Huumori on monisäikeinen juttu, ja huumorintaju vaihtelee mittavissa rajoissa. Viime kädessä kuvan voi pelastaa hyvillä selityksillä, 'mitä melkein meinasi tapahtua', ja nekin kuunnellaan tällä kertaa suopeasti.

Torstaina vietämme myös kurssin päättäjäisiä yhteisen illallisen muodossa jossakin sopivassa paikassa, jonka valitsemme sopivalta etäisyydeltä. Keskiviikon ja torstain tehtävät puretaan myös torstai-iltana, joten ohjelma on tiivis tältä osin. Harkitsemme perillä tilanteen mukaan, sijoitamme joitain puuhia vielä perjantai-illalle – alustavan suunnitelman mukaanhan perjantai on kokonaan vapaa päivä, vaikka ohjaajat ovat sopimuksen mukaan käytettävissä henkilö- tai ryhmäkohtaiseen ohjaukseen. Mikäli niin paikalla yhteisesti päätetään, voidaan päättäjäistilaisuus siirtää perjantaillekin.

Kameratestaajuttu matkalla

Matkan yhteydessä tehdään myös lehtijuttua matkalle sopivista digikameroista. Työryhmille annetaan aina päivän ajaksi testattava kamera, ja arvioita, kokemuksia ja näkemyksiä sen sopivuudesta lomamatkalaisen käyttöön pyydetään kirjaamaan tarkoitukseen laaditulle lomakkeelle. Jutun teolla rahoitetaan jokin sopiva yhteinen kohde matkan varrelta, vaihtoehtoina retkipäivän lounas, päättäjäisten tarjoilua tms.